

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 2009	Budget 2010 (senest indsendte budget)	Budget 2011	Relativ fordeling af C i %	Ændring B => C 100*(C-B)/B
Note	A	B	C	D	E

INDTÆGTER:

Overført fra forrige år	2.596	2.456	726	7	-70
Produktionsafgifter	0	0	0	0	0
1. Promillemidler	13.101	10.000	10.000	91	0
CO ₂ – midler	0	0	0	0	0
Særbevilling og anden indtægt	0	0	0	0	0
Renter	37	25	1	0	-96
2. Tilskud til fondsadministration	250	250	250	2	0
I. Indtægter i alt	15.984	12.731	10.977	100	-14

UDGIFTER:**Samlede tilskud fordelt på formål**

Afsætningsfremme	2.315	1.600	1.640	15	3
Forskning og forsøg	5.238	2.566	3.141	29	22
Produktudvikling	536	50	0	0	-100
Rådgivning	2.968	3.111	1.599	15	-49
Uddannelse	599	896	450	4	-50
Sygdomsforebyggelse	616	0	0	0	0
Sygdomsbekæmpelse	0	0	0	0	0
Dyrevelfærd	776	1.134	584	5	-49
Kontrol	0	0	0	0	0
Særlige foranstaltninger	0	0	0	0	0
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer	198	2.363	3.238	30	37
II. Udgifter til formål i alt	13.246	11.720	10.652	100	-9

Fondsadministration

Generel fondsadministration	250	250	250	81	0
Effektevalueringer	0	0	25	8	
Revisionsudgifter	25	25	25	8	0
3. Bestyrelseshonorar	7	10	10	3	0
III. Administration i alt	282	285	310	100	9

IV. Udgifter i alt	13.528	12.005	10.962		-9
---------------------------	---------------	---------------	---------------	--	-----------

Overførsel til næste år	2.456	726	15		
Overførsel til næste år, % af årets udgift	18,2	6,0	0,1		

Fonden for økologisk landbrug - Basisbudget 2011

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 2009	Budget 2010 (senest indsendte budget)	Budget 2011	Relativ fordeling af C i %	Ændring B => C 100*(C-B)/B
Note	A	B	C	D	E

Supplerende oplysninger:

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere:

Økologisk Landsforening	5.292	4.285	4.067	38	-5
Videncentret for Landbrug	2.858	3.483	3.685	35	6
Aarhus Universitet, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	3.067	2.163	864	8	-60
Landboforeningen Gefion/Økologisk rådgivning	271	546	698	7	28
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug	740	496	584	5	18
Landbrug & Fødevarer	0	300	550	5	83
KU, Det Biovidenskabelige Fakultet	0	0	204	2	100
4H	300	400	0	0	-100
Agrologica	0	47	0	0	-100
Statens Serum Institut	420	0	0	0	0
Landbrug & Fødevarer, Videncenter for Svineproduktion	228	0	0	0	0
Jysk kvægrådgivning	70	0	0	0	0
V. I alt	13.246	11.720	10.652	100	-9

Budget 2010 (senest indsendte budget) er fondens godkendte ændringsbudget.

Note 1. Fonden for økologisk landbrugs provenu stammer fra en delvis tilbageførelse af pesticidafgifts-provenuet. Der budgetteres i 2011 med 10 mio. kr. svarende til beløbet i finanslovsforslaget for 2011.

Note 2. Tilskuddet til fondsadministrationen ydes af Landbrug & Fødevarer

Note 3. Der afsættes 10 tkr. til rejsegodtgørelse til bestyrelsesmedlemmer i forbindelse med bestyrelsesmøder.

Supplerende oplysninger - Basisbudget 2011

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 2009	Budget 2010 (senest indsendte)	Budget 2011	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Note				

VI. Aktiviteter fordelt på tilskudsmodtagere

Økologisk Landsforening i alt:	5.292	4.285	4.067	
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer:				
1. Produktion af økologisk gødning og effektive sædskifter	0	0	500	
2. Bedre udnyttelse af ressourcerne i økologisk fjerkræproduktion	0	0	250	
3. Pleje af fugtige vedvarende græsarealer ved kombination af dyr og maskiner	0	250	205	
4. Velfungerende afgræsning med økologiske malkegeder	0	165	170	
- Tiltag til at reducere udledning af drivhusgasser i landbrugsproduktionen	198	0	0	
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt	198	415	1.125	
Afsætningsfremme:				
5. Kampagne for økologisk oksekød	0	0	400	§5
6. Kampagne for økologisk mel	0	0	350	§5
7. Økologi og GMO	0	0	340	§ 2 stk.1,4b
- Kampagne for økologisk svinekød	0	550	0	
- Digitale events for mere økologi til de yngre forbrugersegmenter	0	400	0	
- Gennembrug for lokale økologiske varer i detailhandelen	0	350	0	
- Lokale økologiske varer i dagligvarehandlen	600	0	0	
- Dining out for climate	400	0	0	
- Økobarn III - debat, dialog og udvikling	390	0	0	
- Økologisk Frontløber	185	0	0	
Afsætningsfremme i alt	1.575	1.300	1.090	
Rådgivning:				
8. Klimahandlingsplaner på bedriftsniveau	0	400	500	§ 2 stk.1,4a
9. Staldskoler som dynamisk model for obligatorisk sundhedsrådgivning	0	0	330	§2 stk.1,2
- Kulstof-skolen: På vej mod klimaneutrale økologiske landbrug	798	700	0	
- Økologisk planteproduktion uden konventionel gødning	280	520	0	
- Økologi og rent vand	547	450	0	
- Høj kvalitet af økologiske lam på grovfoder	354	0	0	
Rådgivning i alt	1.979	2.070	830	
Forskning og forsøg:				
10. Produktive efterafgrøder til afgræsning og reduceret udvaskning af kalium	0	0	322	§11
11. Farefolds-koncept med energiafgrøder og robuste sædskifter i økologisk svineproduktion	350	300	300	§11
12. Klimavenligt fjerkræ - Livscyklusanalyse og optimering af klimavenlig økologisk fjerkræproduktion	0	0	150	§11
- Dyrkning af tørrede urter som specialfoder til økologiske husdyr	395	200	0	
- Fælles strategi for udfasning af konventionel husdyrgødning og halm	298	0	0	
- Bedre udnyttelse af grovfoder i æg- og fjerkræproduktion	198	0	0	
Forskning og forsøg i alt	1.241	500	772	
(Transport)	4.993	4.285	3.817	

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 2009	Budget 2010 (senest indsendte)	Budget 2011	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Note				
(Fra forrige side)	4.993	4.285	3.817	
Uddannelse:				
13. Uddannelse og formidling af økologisk overfor dagligvarehandlens ansatte samt relevante aktører	0	0	250	DMG
- Formidling af økologi overfor dagligvarehandlens medarbejdere	299	0	0	
Uddannelse i alt	299	0	250	
Videncentret for Landbrug i alt:	2.858	3.483	3.685	
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer:				
14. Robuste racer og reduceret smågrisedødelighed i økologisk sohold	0	0	400	
15. Forbedret proteinforsyning til kvæg via varmebehandling af egne proteinafgrøder	0	0	300	
16. Hamp: multifunktionel økologisk afgrøde - højværdi i frø, stængel og blad	0	0	300	
17. Biogasgødning nøglen til udfasning af konventionel husdyrgødning	0	753	250	
18. Dyrkningssikre bælg-sædsafgrøder	0	220	250	
19. Økologiske majs- og hampeprotein som højværdiprotein til fjerkræ og svin	0	350	210	
20. Konsekvens for fosfor- og kaliumforsyning ved udfasning af konventionel husdyrgødning	0	0	203	
21. Bedre udnyttelse af ressourcerne i økologisk fjerkræproduktion	0	0	200	
- Bæredygtig vinterdækning af økologiske gulerødder	0	325	0	
- Energiproduktion som løftestang for mere økologisk jordbrug	0	300	0	
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer:	0	1.948	2.113	
Forskning og forsøg:				
22. Økologiske markforsøg	569	694	452	§11
23. Forretningsbaseret økologisk forædlings- og selektionsprogram	0	0	200	§11
24. Naturpleje som professionel driftsgren	0	0	170	§11
25. Sundere produktion og velfærd i den økologiske slagtekyllingeproduktion	0	0	150	§11
26. Synliggørelse af økologisk jordbrugs bæredygtighed	0	0	100	§11
- Urter til kalve på græs	192	150	0	
- Biogasgødning - nøglen til udfasning af konventionel husdyrgødning	467	0	0	
- Sundhedsstatus i økologiske malkekvægsbesætninger	280	0	0	
- Økologiske majs- og hampeprotein som højværdiprotein til fjerkræ og svin	200	0	0	
- Biogas til øget recirkulering af fjerkræbedriftens næringsstoffer	120	0	0	
Forskning og forsøg i alt	1.828	844	1.072	
(Transport)	1.828	2.792	3.185	

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 2009	Budget 2010 (senest indsendte)	Budget 2011	Specifikation af anvendt statsstøtterege
-------------------	---------------	--------------------------------------	-------------	--

Note

(Fra forrige side)	1.828	2.792	3.185	
Rådgivning:				
27. Økologi-Kongres 2011: Udvikling og vækst i økologisk fødevarerproduktion	0	0	300	ej statsstøtte
- Forberedelse af Økologikongres 2011	0	324	0	
- Ingen GMO i fremtidens økologiske landbrug	298	152	0	
- Rodukrudt - maksimal effekt med minimal udvaskning	145	89	0	
Økologisk rugægsproduktion	244	76	0	
- Økologikongres: Øget dansk økologisk produktion og innovation	280	0	0	
- Rådgivning om reduktion af næringstoftab fra økologiske staldsystemer	22	0	0	
Rådgivning i alt	989	641	300	
Uddannelse:				
28. Internationalt efteruddannelsesprogram for erfarne økologiske konsulenter	0	0	200	DMG
Uddannelse i alt	0	0	200	
Produktudvikling:				
- Model for rentabel studeproduktion	41	50	0	
Produktudvikling i alt	41	50	0	

Aarhus Universitet,

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i alt:

	3.067	2.163	864	
Forskning og forsøg :				
29. Resistens mod gulrust i hvede og tritcale	0	0	250	§11
30. Klimaneutralt og lokalt produceret økologisk måltid	0	0	250	§11
31. Høj kvalitets økologisk lammekød: Optimal slutfodring og slagtealder af grimmer- og vædderlam	0	0	194	§11
32. Solbær og ribs målrettet til økologisk produktion	157	163	170	§11
- Urter i græsmarken - andel, kvalitet og styring	490	490	0	
- Robotteknik anvendt til Individuel plantepleje	550	220	0	
- Afprøvning af forskellige strategier til bekæmpelse af tidsler	108	85	0	
- Supplerende afprøvning af forskellige strategier til bekæmpelse af tidsler	0	71	0	
- Topdressing til øko-grønsager	158	0	0	
- Netværk for økologiske bær	149	0	0	
- Øget udbytte og bedre kvalitet i økologiske kartofler gennem placeret gødning	58	0	0	
Forskning og forsøg i alt	1.670	1.029	864	
Dyrevelfærd:				
- Økologisk svineproduktion uden kastration	406	971	0	
- Levende råd giver levende kalve	370	163	0	
Dyrevelfærd i alt	776	1.134	0	

(Transport)

2.446

2.163

864

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 2009	Budget 2010 (senest indsendte)	Budget 2011	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Note				
(Fra forrige side)	2.446	2.163	864	
Produktudvikling:				
- Forbedret mørhed på økologisk svinekød	495	0	0	
Produktudvikling i alt	495	0	0	
Sygdomsforebyggelse:				
- Reduktion af pattegrisedødelighed og fravæningdiarre	126	0	0	
Sygdomsforebyggelse i alt	126	0	0	
Landboforeningen Gefion/Økologisk rådgivning i alt:	271	546	698	
Rådgivning:				
33. Klimahandlingsplaner på bedriftsniveau	0	400	469	§ 2 stk.1,4a
Rådgivning i alt	0	400	469	
Forskning og forsøg:				
34. Strategisk vanding mod æbleskurv	0	0	229	§11
- Bedre bestøvning af økologiske solbær	0	146	0	
- Afværgelse af fugleskader i økologisk majs	169	0	0	
- Humlebier og rovsvampe til forbedring af udbyttet i økologiske solbær	102	0	0	
Forskning og forsøg i alt	271	146	229	
Foreningen for Biodynamisk Jordbrug i alt:	740	496	584	
Dyrevelfærd:				
35. Bedre velfærd i malkebesætninger med horn	0	0	584	§2 stk.1,2
Dyrevelfærd i alt	0	0	584	
Uddannelse:				
- Flere og dygtigere biodynamikere gennem uddannelsesaktiviteter	0	496	0	
Uddannelse i alt	0	496	0	
Afsætningsfremme:				
- Styrket afsætning af biodynamiske produkter	740	0	0	
Afsætning i alt	740	0	0	
Landbrug & Fødevarer i alt:	0	300	550	
Afsætning:				
36. Fokus Økologi	0	300	550	ej statsstøtte
Afsætning i alt	0	300	550	

Beløb i 1.000 kr.	Regnskab 2009	Budget 2010 (senest indsendte)	Budget 2011	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
-------------------	---------------	--------------------------------------	-------------	--

Note

KU, Det Biovidenskabelige Fakultet i alt:	0	0	204	
--	----------	----------	------------	--

Forskning og forsøg:

37. Biologisk og mekanisk bekæmpelse af frostmåler og viklere i solbær og ribs	0	0	204	§11
Forskning og forsøg i alt	0	0	204	

4H i alt:	300	400	0	
------------------	------------	------------	----------	--

Uddannelse:

- Økolo hvad er det?	0	400	0	
- Fokus på økologi på Madskolerne i 2009	300	0	0	
Uddannelse i alt	300	400	0	

Agrologica i alt	0	47	0	
-------------------------	----------	-----------	----------	--

Forskning og forsøg:

- Stinkbrandrestistens i gamle hvedsorter	0	47	0	
Forskning og forsøg i alt	0	47	0	

Statens Serum Institut i alt:	420	0	0	
--------------------------------------	------------	----------	----------	--

Sygdomsforebyggelse:

- Sundhedsfremmende effekter for mor og barn ved konsumering af en økologisk kost under graviditet	420	0	0	
Sygdomsforebyggelse i alt	420	0	0	

Landbrug & Fødevarer, Videncenter for Svineproduktion i alt:	228	0	0	
---	------------	----------	----------	--

Forskning og forsøg:

- Hestebønner til økologiske smågrise	228	0	0	
Forskning og forsøg i alt	228	0	0	

Jysk kvægrådgivning i alt:	70	0	0	
-----------------------------------	-----------	----------	----------	--

Afsætningsfremme:

- Pasteuriseret mælk til økologiske kalve, en teknisk forebyggelse mod Paratuberkulose og Salmonella Dublin	70	0	0	
Afsætningsfremme i alt	70	0	0	

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

Note 1. Produktion af økologisk gødning og effektive sædskifter

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Formålet med projektet er at fortsætte udviklingen af det økologiske jordbrug mod uafhængighed af import af husdyrgødning fra det konventionelle landbrug. Med henblik herpå gennemføres en række aktiviteter:

- Afprøvning af nye metoder til produktion og konservering af økologisk grøngødning hos økologiske landmænd.
- Monitering og demonstration af marker hos økologiske landmænd, som driver dem uden konventionel gødning.
- Demonstration af et kvælstofeffektivt grønsags-sædskifte
- Implementering af sædskiftemodel til rådgivningen

Note 2. Bedre udnyttelse af ressourcerne i økologisk fjerkræproduktion

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/ RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Formålet med projektet er at undersøge og vise hvordan ressourcerne på økologiske gårde med æg eller kyllingeproduktion udnyttes bedre og at skabe ressource-flow. Herunder også at forbedre indeklima og udeforhold for økologiske fjerkræ og styrke dyrevelfærden. Derudover er det projektets mål at vise, hvordan miljøet skånes for unødvendig tab af kvælstof og fosfor i grundvand og natur samt at øge biodiversiteten i hønsegårde.

Den multifunktionelle hønsegård: Der udvikles et forslag til at optimere hønsegårdens funktioner på baggrund af videnindsamling og observation af høns i hønsegården. Resultatet er et byggeblad og et katalog over designforslag, der styrker de flersidige funktioner af hønsegården. Vidensindsamlingen sker både gennem indsamling af viden fra litteratur, rådgivere og forskere, samt ved at der holdes workshops med deltagelse af ægproducenter. Der etableres en pilot-hønsegård, som bygger på de udviklede principper og metoder. Derudover laves afsluttende en undersøgelse af hønseenes brug af den nye type multifunktionelle hønsegård, der holdes 3-4 temadage med åbne hønsegårde med efterfølgende plenum og diskussion, hvor effekten og funktionerne af den nye type hønsegård evalueres.

Hønsegødning mobiliseres som ressource: Der udvikles og beskrives helhedsmodeller for bedre udnyttelse af næringsstoffer i gødning fra fjerkræet. Modellerne tager hele kæden fra staldindretning, regelmæssig udmugning, opbevaringsformer, og præcis og jævn udbringning i marken. For fire ejendomme foretages en massebalanceberegning af input og output for hønsestaldene via E-kontrol. Måling og beregning af N-fordampning foretages i staldene. Der udarbejdes forslag til hvordan opsamling af gødning fra de første 10 meter udenfor staldenes udgangshuller, kan etableres, herunder valg af materialer, prisoverslag og pasningsbehov.

Note 3. Pleje af fugtige vedvarende græsarealer ved kombination af dyr og maskiner

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/ RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2010 - december 2012

Projektets formål er at standse udbredelsen af invasive arter som lysesiv og mosebunke på lavbundslande, samt genskabe landskabsbilleder med græssende malkeracekvæg på artsrige enge.

I projektet afprøves forskellige plejestrategier som kombinerer afgræsning og maskinel afhugning på fugtige engarealer, der invaderes af lysesiv og mosebunke. Der anvendes en brakpudser eller en anden let maskine. Udbredelsen af lysesiv, mo-

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

sebunke og andre græsser og urter monitoreres. Kreaturerne tilvækst per hektar måles og bruges til at beregne græseproduktionen ved de forskellige behandlinger. Ved en demonstrationsdag vurderes forskellige maskiners egnethed til afhugning af plantemateriale på fugtige arealer.

Note 4. Velfungerende afgræsning med økologiske malkegeder

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/ RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2010 - december 2011

Formålet med projektet er at demonstrere god afgræsning med økologiske malkegeder. Projektets aktiviteter består af:

- Udvikling af model for græsmarksstyring.
- Demonstration af nye græsmarksblandinger til malkegeder.
- Staldskoler – erfaringsopsamling og formidling.
- Udarbejdelse af International sammenligning af afgræsningssystemer og regler for økologiske geder.

Note 5. Kampagne for økologisk oksekød

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Formålet med projektet er at øge afsætningen af økologiske oksekødsprodukter. Dette skal ske gennem skabelsen af et solidt fundament for den fremtidige afsætning og produktudvikling. Dette skal opnås ved:

- Indsalg til detailkæderne for derved at motivere kæderne til synlighed om økologisk oksekød
- At synliggøre økologisk oksekød i salgsaviser gennem temaer om kødet.
- At skabe øget synlighed ved hjælp af skiltemateriale i dagligvarehandlens butikker.
- At give inspiration via opskrifts- og informationshæfte, som også vil kunne læses på internettet
- Annoncer og information i trykte medier

Note 6. Kampagne for økologisk mel

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Formålet med projektet er at øge afsætningen af økologisk mel, samt at skabe et solidt fundament for den fremtidige afsætning og produktinnovation. Dette skal opnås ved:

- At forankre en stærk kobling hos forbrugerne mellem økologisk mel, god råvarekvalitet og rene og sunde fødevarer gennem faktuel information om den økologiske produktionsmetode, kornsorter og forarbejdningsmetoder i trykte medier og på nettet
- At synliggøre det økologiske mel og kampagnemateriale i dagligvarehandlens salgsaviser ved at lave temaer omkring melet.
- At skabe øget synlighed af det økologiske mel og dets merværdier i købsituationen ved hjælp af skiltemateriale i dagligvarehandlens butikker.
- At inspirere forbrugerne til i højere grad at bage brød med økologisk mel gennem økologiske opskrifter og bagetips, der er tilgængelige i butikkerne og på nettet.

Note 7. Økologi og GMO

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Projektets formål er at fremme afsætningen af økologiske fødevarer, ved at oplyse forbrugerne om, at økologiske varer produceres uden brug af gensplejsede afgrøder.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

Kampagnens hovedelement vil være faktabaseret information, bragt til forbrugerne gennem eksempelvis go-cards, sociale web-tjenester, annoncer samt på emballager. Materialet vil henvise til en kampagneside med uddybende information om GMO og økologi, samt en indsats rettet mod forbrugermedier. Der gennemføres indledningsvis en startmåling af forbrugernes viden, som følges op med en slutmåling baseret på de samme spørgsmål.

Note 8. Klimahandlingsplaner på bedriftsniveau

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold: Januar 2010 - december 2012

Projektets formål er at sikre det økologiske landbrug en førerposition indenfor klimaområdet uden at gå på kompromis med miljø- og dyrevelfærdsaspekter.

Med henblik herpå udvikles et rådgivningskoncept for klimahandlingsplaner på bedriftsniveau, som understøtter og opmuntrer landmænd til at vælge strategier, der mindsker emission af drivhusgasser fra mark og stald, reducerer energiforbruget samt øger kulstoflagringen i jorden. Projektet er praksisnært og vil foregå i tæt dialog med landmænd. Seneste forskning vil blive inddraget og tilpasset praksis. Der vil blive anvendt benchmarkingsværktøj og direkte målinger på ejendommene. I 2010 er 1. udgave af værktøjet lavet og anvendt af en lille gruppe landmænd. I 2011 udbygges værktøjet, hvorefter det gøres tilgængeligt for alle interesserede.

Som grundlag for værktøjet til klimahandlingsplaner udgives et katalog med de mest aktuelle og relevante virkemidler på bedriftsniveau, herunder effekter på drivhusgasudledning og omkostninger (etablering og drift) for konkrete eksempler fra praksis. Kataloget udgives på internet og på tryk og introduceres til landmænd. I 2010 er kataloget blevet udgivet på internettet. I 2011 indarbejdes nyeste praktiske erfaringer, og kataloget trykkes.

Der laves aftaler med økologiske landmænd om at deltage i et udviklingsforløb med målet om at få en klimahandlingsplan på bedriftsniveau. Målet er at få tre grupper af sammenlignelige landbrug, dvs. fem ejendomme med mælkeproduktion, fem ejendomme med planteproduktion på sandjord samt 5 ejendomme med planteproduktion på lerjord. På bedrifterne undersøges landmandens beslutningsproces i situationer, hvor der er alternative handlemuligheder. Indsigt i landmændenes motivation i beslutningsøjeblikket er afgørende, når der skal skabes adfærdsændringer. I 2010 er der blevet lavet aftaler med 15 landmænd. I 2011 laves en opfølgning på aftalerne.

Projektet gennemføres i samarbejde med Gefion jf. note 33.

Note 9. Staldskoler som dynamisk model for obligatorisk sundhedsrådgivning

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Projektets formål er at sikre en dynamisk udvikling af staldskoler som model for sundhedsrådgivning.

I projektet evalueres pilotafprøvning af staldskoler som model for obligatorisk sundhedsrådgivning ved en spørgeskemaundersøgelse og en workshop. På baggrund af en dataanalyse fra besætninger, som har deltaget i staldskoler i 2010, beskrives udviklingen i sundhedsdata i besætningerne, og der tilvejebringes nøgledata til benchmarking. Der afholdes en workshop med deltagelse af landmænd, dyrlæger og facilitatorer, hvor muligheder for samarbejde og dialog imellem staldskolen og besætningsdyrlægen udvikles. Der informeres om staldskolemodellen ved arrangementer for dyrlæger. Der udvikles en central koordinering af staldskolerne, som sikrer, at landmænd én gang om året får mulighed for at gen-, af- eller tilmelde sig en staldskole.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

Note 10. [Produktive efterafgrøder til afgræsning og reduceret udvaskning af kalium](#)

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Projektets formål er at udvikle og afprøve et alternativt koncept for at bruge efterafgrøder, der er mere produktive end de afgrøder, der anvendes i praksis i dag. Herudover søger projektet at afdække potentialet for at begrænse udvaskning af kalium med efterafgrøder samt demonstrere samarbejde mellem husdyrbrugere og planteavlere om udnyttelse af produktive efterafgrøder.

I projektet afprøves nye arter og blandinger af efterafgrøder hos to landmænd. Bag afprøvningen er der udviklet et koncept for at få et højere foderudbytte og kaliumoptagelse via efterafgrøder, og en samarbejdsmodel for en mere effektiv udnyttelse af efterafgrøder til foder.

Note 11. [Farefolds-koncept med energiafgrøder og robuste sædskifter i økologisk svineproduktion](#)

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2009 - december 2012

Formålet med projektet er at udvikle et farefolds-koncept for økologisk sohold med forbedret næringstofudnyttelse, højere dyrevelfærd og et bedre arbejdsmiljø for landmanden.

Projektet består af 3 delprojekter:

- Screening af bioenergiafgrøder for egnethed som foldplanter. Der sker en identifikation af de mest lovende arter og sorter af energiafgrøder, som med fordel kan anvendes i farefolde og modstå den fysiske belastning fra dyrene.
- Udvikling af samlet foldkoncept med forbedrede adgangsforhold og bioenergiafgrøde. Der udvikles og afprøves folddesign med køreveje og energiafgrøde til beskyttelse af grundvandet på to testarealer.
- Forbedret næringsstofudnyttelse i sædskiftet. Der gennemføres demonstration af et svinesædskifte med forbedret næringsstofudnyttelse og højere udbytter ved brug af kvælstofkrævende afgrøder og efterafgrøder efter marken, hvor grisene afgræsser

Note 12. [Klimavenligt fjerkræ - Livscyklusanalyse og optimering af klimavenlig økologisk fjerkræproduktion](#)

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Projektets formål er at udvikle og implementere en livscyklusanalyse til økologisk konsumægproduktion, med henblik på at beregne emission af drivhusgasser, samt at implementere og analysere klimavenlige teknikker i økologisk produktion af konsumæg.

Konkret vil tiltag indenfor: ventilation, opvarmning, foder, foderudnyttelse og gødningsudnyttelse blive undersøgt. I projektet beregnes udslippet af drivhusgasser (kuldioxid, metan og lattergas) fra hele produktionskæden af kyllingekød og økologiske æg. Beregninger vil ske på baggrund af: eksisterende værktøjer til livscyklusvurdering, data og viden fra femtypiske økologiske konsumægstalde, viden om logistik, forarbejdning, produkter og markedskrav til produkter. Endvidere vil basisundersøgelserne danne grundlag for en dybdegående undersøgelse af nye, innovative teknikker til reduktion af drivhusgasser i fjerkræproduktionen.

Note 13. Uddannelse og formidling af økologisk overfor dagligvarehandelns ansatte samt relevante aktører

Tilskudsmodtager: Økologisk Landsforening

Hovedformål: Uddannelse

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Projektets formål er at sikre en forankring af økologiens vigtigste budskaber hos dagligvarehandelns ansatte samt relevante aktører inden for den økologiske fødevarerproduktion. Der gennemføres undervisning for butiksansatte i et tæt

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

samarbejde med mindst 2 landsækkende dagligvarekæder. Der gennemføres undervisningsforløb målrettet personer, der er beskæftiget med økologisk fødevarerproduktion eller som er tilknyttet andre afsætningskanaler.

Note 14. Robuste racer og reduceret smågrisedødelighed i økologisk sohold

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer/ RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Formålet er at screene potentialet i udenlandske racer, samt efterfølgende at gennemføre en demonstration af disse under danske forhold, med henblik på forbedret dyrevelfærd via reduceret pattegrisedødelighed i økologisk sohold.

Der indsamles viden om produktionsresultater i økologisk svineproduktion i udlandet baseret på lokale racer. Derefter vil der ske en demonstration af udenlandske avlsdyr under danske forhold. Demonstrationen skal afdække mulighederne for at rekruttere dyr, der er mere velegnede til udendørs økologisk drift end dyr rekrutteret fra det alm. konventionelle danske avlssystem.

Note 15. Forbedret proteinforsyning til kvæg via varmebehandling af egne proteinafgrøder

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Formålet med projektet er at udfase brugen af dyrt indkøbt proteinfoder og øge selvforsyningsgraden af proteinfoder til økologisk kvægbrug. Varmebehandling kan øge afgrødernes proteinværdi og dermed kan man anvende en højere andel af hjemmeproduceret protein. I projektet testes og demonstreres et "on-farm" anlæg til varmebehandling af lokalt producerede proteinafgrøder på økologiske kvægbrug.

Projektet gennemføres i samarbejde med 2-3 økologiske kvægbrug, som dyrker relevante afgrøder. "On farm" anlægget testes på proteinafgrøder som hestebønner, lupiner eller sojabønner og endelig på korn. Testen sker ved at analysere afgrøderne for proteinets nedbrydningsgrad og dermed dets proteinværdi. Derudover er formålet at optimere procesbetingelserne (fugt, tid og varme) under danske forhold og på danske afgrøder. Endelig foretages der økonomiske beregninger, som belyser værdien af "on-farm" varmebehandling i bedriftsmæssig perspektiv, samt mere overordnet beregninger af værdien i et klimamæssigt perspektiv.

Note 16. Hamp: multifunktionel økologisk afgrøde - højeværdi i frø, stængel og blad

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Projektets formål er at øge paletten af økologiske afgrøder samt at forbedre økonomien i økologisk planteproduktion ved at optimere anvendelsen af hele hamplanten og dermed udbrede dyrkningen af en nyere økologisk afgrøde. Det vil blive demonstreret hvordan dyrkningsmetoderne skal tilpasses for, at hele planten kan anvendes. Hidtil har det primære fokus været fibre. Men der er en række muligheder i andre dele af planten, der er vigtige for, at man kan udnytte det samlede økonomiske potentiale i hampproduktionen. I 2011 gennemføres følgende aktiviteter:

- Screening af dyrkningsmæssige forhold og tekniske løsninger til høst af både fibre og frø samt anlæggelse af demonstrationsarealer.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

- Demonstration af høstmetoder til både frø og fibre.
- Analyser af hampeoliens og hampekagens holdbarhed.
- Undersøgelse af markedet samt prisindikation for hampekage til økologiske svin og fjerkræ.
- Undersøgelse af værdien af hampekage i kvægfoder.
- Laboratorietest af hampeskævers sugsevne samt evnen til at binde ammoniak.
- Undersøge om hampemåtter er en realistisk mulighed ved vinterdækning af frilandsgrøntsager.
- Undersøge behov og de økonomiske muligheder for at anvende hampefibre til industrielle formål.
- Vurdering af det energimæssige potentiale ved at bruge hele hampeplanter.

Note 17. Biogasgødning nøglen til udfasning af konventionel husdyrgødning

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2009 - december 2011

Projektets formål er at gøre økologisk jordbrug uafhængig af konventionel gødning ved at anvise en praktisk og økonomisk vej for udfasning af konventionel gødning. Udfasningen skal bl.a. ske ved at optimere udnyttelsen af de næringsstoffer, der er til rådighed i økologisk biogasgylle. I 2011 gennemføres følgende aktiviteter:

- Der laves gødningsforsøg med biogasgylle af gul lupin og kløvergræs i vinter- og vårsæd, hvor værdien sammenlignes med kvæggylle.
- Udenlandske erfaringer med gul lupin, kløvergræs o. lign. typer organisk materiale indsamles, undersøges og formidles.
- Der beregnes kvælstoffiksering, samt kvælstofudnyttelse og ditto N-balance i forskellige sædskifter og økonomien belyses.
- Der udarbejdes dyrknings- og gødningsvejledninger, hvor resultater fra deres sædskifteprojekter inddrages.
- De biologiske og økonomiske konsekvenser ved udfasning husdyrgødning, beskrives til brug i den videre beslutningsproces omkring udfasningen.

Note 18. Dyrkningssikre bælgædsafgrøder

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2010 - december 2012

I projektets sættes der fokus på at øge dyrkningssikkerheden i økologisk bælgæd. I projektet kombineres de forsøgsmæssige danske og internationale erfaringer med dyrkning af bælgæd, så det er muligt at beskrive et dyrkningskoncept for en robust dyrkning af bælgæd såvel, hvad angår udbyttet og kvalitet i afgrøden, som for hele sædskiftet. Der gennemføres forsøg, demonstrationer, vejledninger samt workshops inden for følgende:

- Samdyrkning på rækker – kontrol med ukrudtet
- Høstteknik til tidligere høst
- Vinterbælgæd – tilpasset dyrkning

Note 19. Økologisk majs- og hampeprotein som højværdiprotein til fjerkræ og svin

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2009 - december 2011

Projektets formål er at udvikle og implementere metoder til dyrkning og forarbejdning af økologisk majs og hamp med henblik på at fremstille højværdiprotein, der kan erstatte de konventionelle proteinfodermidler, der i dag tilsættes de økologiske

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

svine og fjerkræfoderblandinger. Der skal sideløbende findes anvendelsesmuligheder for de biprodukter, herunder majsstivelse, hampefibre mm., som fremkommer i forbindelse med fremstillingen af højværdiproteinet.

- Demonstrationsdyrkning – hamp, gødsning og demonstrationsparceller vedr. udsædsmængder.
- Opkoncentrering af majsprotein - metoder vedr. fremstilling af majs gluten.
- Forarbejdning af hampefrø og stængler – registrering af udbyttet af stængeldele og fibrenes kvalitet samt presning af hampefrø
- Fodringsforsøg – hampekage.

Note 20. Konsekvens for fosfor- og kaliumforsyning ved udfasning af konventionel husdyrgødning

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

I Projektet demonstrerer to strategier, som får betydning i fremtiden. Det er henholdsvis import af fosfor og kalium, samt hvad kan der gøres for at undgå tab fra sædskiftet / ejendommen. For at demonstrere dette gennemføres følgende aktiviteter:

- Hvad er værdien af recirkulering af næringsstoffer fra forbrugerne og kan det anvendes i økologisk jordbrug.
- Demonstrationen af balancen for fosfor og kalium i/på forskellige sædskifter, lokaliteter, gødningsstrategier og jordtyper.
- Der udarbejdes en oversigt over mulige alternative næringsstofkilder med angivelse af, hvor godt de kan imødekomme behovene og næringsstoffernes tilgængelighed på kort og langt sigt.
- Der anlægges to demonstrationer, der skal belyse forskellige efterafgrøders evne til at optage og binde kalium, som nemt udvaskes.
- Der iværksættes afklaring af nye teknologiers godkendelse til økologisk jordbrug.

Note 21. Bedre udnyttelse af ressourcerne i økologisk fjerkræproduktion

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Medfinansiering af initiativer under EU-programmer / RFO 1698/2005 Om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikter/Det danske landdistriktsprogram/Erhvervsudviklingsordningen

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Formålet er at finde en praktisabel og økonomisk interessant måde at dyrke energipil i hønsegårde, så hønsegården bliver attraktiv for hønsene og velfærden øges, samtidig med at man får produceret vedvarende energi og får opsamlet næringsstoffer, der ellers ville blive udvasket.

Der udvikles en forretningsmodel som i første omgang tilgodeser de tre formål: velfærd, produktion af vedvarende energi og opsamling af næringsstoffer, og samtidig har en fornuftig driftsøkonomi og er nem at håndtere i praksis. I projektet vil der blive produceret en vejledning, som beskriver hvordan man forbereder, etablerer og driver en produktion af energipil i hønsegården.

Note 22. [Økologiske markforsøg](#)

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2009 - december 2011

Formålet er at gennemføre markforsøg, der udvikler dyrkningsmetoder inden for økologisk planteavl.

Dyrkning af vintersæd ved udfasning af konventionel husdyrgødning. Der gennemføres forsøg med:

- Grøngødning (alsike, gul stenkløver, rødkløver, hvidkløver) forud for vinterhvede, vintertriticale og vinterrug. Som reference er der et ugødet led og et led gødet med dybstrøelse i efteråret.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

- Gødningsforsøg i vintersædsarter med forskellig forfrugt. Forsøgene vil blive gennemført i vinterhvede, vintertriticale og vinterrug. På to lokaliteter vil vinterhavre også blive medtaget.

Robust kornproduktion. Der gennemføres forsøg med:

- Øget dyrkningsmæssige robusthed i vårsæd ved samdyrkning med nye havresorter med resistens mod havrenematoder.
- At hæve kvaliteten i grynhavre gennem ændring af dyrkningsfaktorerne forfrugt og såtidspunkt.

Proteinafgrøder/aminosyreafgrøder. Der gennemføres forsøg med:

- Øget ukrudtskonkurrencen i markært. Faktorer som samdyrkning med korn, øget udsædsmængde og anvendelse af normalbladede ærter indgår.
- Såtidspunkt i quinoa
- Vinterbælgsæd, hvor forskellige arter screenes under økologiske dyrkningsforhold for at undersøge deres overvintringsevne, ukrudtskonkurrence, modtagelighed for sygdomme og skadedyr samt deres udbytte og kvalitet.
- Sojadyrkning, såtid og rækkeafstand.

Kløverens vækst i kløvergræsmarker. Der gennemføres forsøg med:

- Såtidspunkt for kløvergræs i efteråret, med og uden anvendelse af dæksæd.
- Kaliumforsyning til forskellige kløvergræsblandinger til slæt, tildelingstidspunkt for kalium og i hvor stor udstrækning, at gyllen kan udfases og produktionen kan sikres gennem gødsning med kalium alene.

Dyrknings sikker majsproduktion. Der gennemføres forsøg/demonstration med:

- Såning af majs i forskellige dybder for at minimere skader forårsaget af råger.
- Såtidspunktet i økologiske majs, hvorved betydningen for udbytte kvalitet og ukrudtsbekæmpelse belyses

Forsøg med besværligt rodukrudt (følfod og agersvinemælk). Der gennemføres forsøg:

- Med teknikker og bekæmpelsesstrategier over for specifikke bestande af følfod og agersvinemælk.

Produktion af økologiske biomasse i planteavlssædskifter

Der gennemføres forsøg med:

- Et system med biomasseproduktion, hvor der etableres en kraftig kvælstoffixerende afgrøde i efteråret, og den høstes i juni. Her kan der så gennemføres kontrol af rodukrudt, inden der igen sås en kraftig afgrøde, som kan opsamle det frigivne kvælstof. Der vil i efteråret blive anvendt afgrøder som triticale/vintervikke med anden afgrøde af hhv. olieræddike og foderrybs, triticale med kløvergræsudlæg og rug med rødkløver.

Note 23. [Forretningsbaseret økologisk forædlings- og selektionsprgram](#)

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Fremtiden for den økologiske branche er afhængig af, at der er et udbud af sorter, specielt forædlet og udvalgt til den økologiske produktionsmetode og uden anvendelse af teknikker, der ikke er forenelige med de økologiske principper, som f.eks. GMO. Projektet vil identificere, hvad der fremmer og hæmmer en forretningsbaseret økologisk forædling og selektion, og vil endvidere inddrage international viden og kontakter. Der indsamles og præsenteres udenlandske erfaringer om samarbejde om forædling/selektion samt betydningen af forædling direkte til økologisk jordbrug. Der afholdes en workshop med henblik på klarlægning af behov og muligheder. Muligheder og barrierer for udvidet samarbejde med udlandet vedr. sorter til økologisk produktion klarlægges. I projektet arbejdes der med vårbyg som modelafgrøde, og der fastlægges centrale forædlingsmål.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

Note 24. [Naturpleje som professionel driftsgren](#)

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2013

Projektet har til formål at udvikle koncepter til naturpleje, der forener hensynet til naturplejens kvalitet, kødets kvalitet, dyrevelfærd og klimaaftryk med størst mulig indtjening. Projektet vil belyse, hvor økologisk produktion har særlige fordele i naturplejen, og hvordan særlige økologiske udfordringer kan håndteres.

Alle de centrale problemstillinger, der er knyttet til gennemførelse af rentabel naturpleje vil blive belyst gennem følgende aktiviteter:

- Indsamling af data om arealer, dyretyper, parasitforekomster og produktionssystemer.
- Måling af metanemission ved forskellige fodringsstrategier. Udvikling af beregningsmetoder for klimæffekt, der tager hensyn til arealkrav og kulstofbinding.
- Udvikling af naturplejekød som højværdiprodukt.
- Optimeret kødproduktion i naturplejen med forskellige fodringsstrategier og håndtering af parasitter herunder bedste tidspunkt for udbinding af økologiske kalve.
- Optimalt natuplejekoncept med får og geder.
- Dokumentation af økonomien i de forskellige koncepter og demonstrations og formidlingsaktiviteter.

Note 25. [Sundere produktion og velfærd i den økologiske slagtekyllingeproduktion](#)

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Formålet med projektet er at udvikle og forbedre den økologiske slagtekyllingeproduktion, så den kan blive en integreret del af den økologiske husdyrproduktion.

Der indsamles viden fra udlandet som er længere fremme set i forhold til Danmark, når det gælder produktion af økologiske slagtekyllinger. Mht. god produktionspraksis, så vil der ske opdatering af procedurebeskrivelsen for hold af økologiske slagtekyllinger for derved at sikre fødevarer sikkerheden og velfærden i produktionen af slagtekyllinger hos primærproducenten.

Derudover gennemføres testanlæg og boksforsøg hos økologiske kyllinger med henblik på at generere ny viden og løse konkrete problemstillinger. Der planlægges to boksforsøg i et nyetableret testanlæg. I de to forsøg vil forskellige grovfodertyper og deres effekt på fjerpilning, velfærd, trædepudesundhed, ensartetheden og vægtstyring undersøges. Endvidere vil der blive dannet et produktionsudvalg for økologiske slagtekyllinger, som skal styrke forsøg og produktion.

Note 26. [Synliggørelse af økologisk jordbrugs bæredygtighed](#)

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2013

Ved at gøre det nemmere at gennemskue og forstå økologisk jordbrugs forskellige bidrag til en bæredygtig udvikling (fødevarekvalitet, miljø, natur og klima, husdyrvelfærd, arbejdsmiljø mv.), skal projektet styrke en fortsat positiv udvikling af den økologiske fødevareproduktion. Det skal ske ved at udvikle redskaber til at vurdere og til at formidle egenskaberne ved konkrete økologiske produktioner. Projektet gennemføres som et forskningsprojekt, hvori rådgivningstjenesten medvirker.

Elementerne i projektet er:

- Teoretisk analyse af mulighederne for helheds-analyse og -kommunikation af økologisk jordbrug
- Studie af metoder fra andre brancher til helhedsvurdering og – kommunikation
- Udvikling af redskaber tilpasset økologisk jordbrug og test på tre målgrupper

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

Note 27. Økologi-Kongres 2011

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Økologi-Kongres 2011 vil samle de centrale aktører, ikke mindst økologiske landmænd, men også repræsentanter for virksomheder, konsulenter, forskere, embedsmænd, organisationer og forbrugerrepræsentanter med henblik på videndeling, uddannelse, netværksdannelse og debat på baggrund af den ypperligste faglige viden. Økologi kongressen 2011 skal nedbryde barriererne for udviklingen af den økologiske produktion, og understøtte at nye muligheder afprøves. Viden præsenteret på kongressen vil blive fastholdt efter kongressen i trykt informationsmateriale og på en hjemmeside. Kongressen skal over to dage berige med impulser og entusiasme, som motiverer deltagere til efterfølgende at sætte nye tiltag i værk inden for deres respektive arbejdsfelter. På kongressen lægges vægt på en solid formidling af viden fra de mange faglige projekter inden for økologisk primærproduktion.

Projektet består af forberedelse, afholdelse, videndeling efter kongressen samt afrapportering af kongressen.

Projektet er ikke omfattet af statsstøtteregele, da det ikke har markeds-mæssige konsekvenser og derfor ikke påvirker konkurrenceforholdene.

Note 28. Internationalt efteruddannelsesprogram for erfarne økologiske konsulenter

Tilskudsmodtager: Videncentret for Landbrug

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Projektet har til formål at udvikle den økologiske produktion til en høj international standart på basis af den samlede europæiske viden. En af de mest effektive former for udvikling af økologisk jordbrug vil være at opdatere de økologiske konsulenter inden for et særligt udvalgt fagområde. I projektet løftes de lokale konsulenter til et højt internationalt fagligt niveau, hvorved de hurtig og effektiv vil sprede den nyeste internationale viden til de økologiske landmænd. Derved vil erhvervet få implementeret den nyeste viden på en effektiv måde.

Note 29. [Resistens mod gulrust i hvede og triticales](#)

Tilskudsmodtager: Århus Universitet, DJF, Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2013

Formålet er at øge dyrkningssikkerheden af økologisk dyrket hvede og triticales ved brug af rust-resistente sorter. I 2009 blev økologisk vintertriticales angrebet af en ny type gulrust, som er meget aggressiv. Angrebene var så voldsomme, at de fleste økologiske landmænd mistede hele avlen af triticales. I 2010 har samme type gulrust spredt sig til vårhvede, hvilket betyder, at økologisk dyrkning af både vintertriticales og vårhvede nu er blevet yderst usikker. Økologisk dyrkede sorter bør indeholde en robust og effektiv resistens mod rustsvampe, specielt gulrust. Konventionelt landbrug ser kun på gulrust i vinterhvede.

Det er imidlertid muligt at forebygge gulrust også i økologisk kornproduktion, hvis følgende undersøgelser bliver gennemført:

- Bestemmelse af genetisk grundlag for resistens mod gulrust i vintertriticales og vårhvede som basis for vurdering af "holdbarhed" af sorterens resistens fremadrettet (mod nye smitte-racer)
- Undersøgelse af rust-modtagelighed i smitteforsøg under markforhold. Der anvendes et udsnit af kendte smitteracer på sorter af vintertriticales og vårhvede, som er egnet til økologisk dyrkning.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

Note 30. [Klimaneutralt og lokalt produceret økologisk måltid](#)

Tilskudsmodtager: Århus Universitet, DJF, Institut for Jordbrugsproduktion og Miljø

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Formålet med projekt er at dokumentere, hvordan en bæredygtig og klimaneutral 100% økologisk kost kan opnås baseret på de råvarer, der kan produceres i et sammenhængende landbrugsområde i Danmark, hvor flere driftsgrene arbejder sammen i et såkaldt helhedsbrug.

Projektet tager udgangspunkt i ideer og resultater fra en opgave udført for Fødevareministeriet i forbindelse med COP15. Analyserne og resultaterne herfra uddybes, verificeres og formidles, da det ses som et godt bud på fremtidens økologiske produktion og en illustration af sammenhængen mellem kostvalg og klimabelastningen.

Med udgangspunkt i de råvarer, der indgår i den nuværende danske gennemsnitkost, opstilles et scenarie for den økologiske landbrugsproduktion i et sammenhængende område, der er nødvendig for at producere den samlede kost til 10.000 personer. Herefter opstilles alternative scenarier for en mere bæredygtig produktion, hvor den samlede fødevarerforsyning opretholdes, samtidigt med at selvforsyning med energi øges via biogasproduktion. Denne produktion vil betyde en ændring af kosten i retning af færre animalske og flere vegetabiliske råvarer, hvilket generelt antages at fremme sundheden.

Note 31. [Højkvalitets økologisk lammekød - Optimal slutfodring og slagtealder af gimmer og vædderlam](#)

Tilskudsmodtager: Århus Universitet, DJF, Institut for Fødevarekvalitet

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2013

Formålet er at undersøge effekten af forskellige slutfodringsemner og slagtealder for både gimmer- og vædderlam på spisekvaliteten, og kunne forklare forskelle i oplevet kvalitet, således at et produktionssystem kan anvises, der tager hensyn til ønske om lang leveringssæson og høj spisekvalitet af økologisk lammekød samt god produktionsøkonomi. Der søges opnået en forståelse af, hvorfor visse afgrøder/foderemner giver anledning til negative smagskarakteristika, og dermed hvordan denne viden kan omsættes til produktionsstrategier, der sikrer højkvalitetsprodukter. Der gennemføres forsøg over to vækstsæsoner med i alt 280 krydsningslam fordelt på 2 køn, 3 slagtealdre samt 5 forskellige slutfodringsemner.

Note 32. [Solbær og ribs målrettet til økologisk produktion](#)

Tilskudsmodtager: Århus Universitet, DJF, Institut for Havebrugsproduktion

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2009 - december 2011

Formålet er at undersøge de udvalgte selektioners udbyttepotentiale og markresistens samt undersøge solbær- og ribs-saftens indhold af naturlige antioxidanter (C-vitamin og farve), samt sukker og syre. I en forsøgsmæssig planlægning af 13 solbær- og 10 ribssorter, som er potentielle sorter for økologisk dyrkning, foretages videnskabelig indsamling af data af udbytte, høstkvalitet, buskenes robusthed, følsomhed overfor sygdomme og indre bærekvalitet.

Note 33. Klimahandlingsplaner på bedriftsniveau

Tilskudsmodtager: Landboforeningen Gefion, Økologisk Rådgivning

Hovedformål: Rådgivning

Projektets formål og indhold: Januar 2010 - december 2012

Projektets formål er at sikre det økologiske landbrug en førerposition indenfor klimaområdet uden at gå på kompromis med miljø- og dyrevelfærdsaspekter.

Med henblik herpå udvikles et rådgivningskoncept for klimahandlingsplaner på bedriftsniveau, som understøtter og opmuntrer landmænd til at vælge strategier, der mindsker emission af drivhusgasser fra mark og stald, reducerer energiforbruget samt øger kulstoflagringen i jorden. Projektet er praksisnært og vil foregå i tæt dialog med landmænd. Seneste forskning vil blive inddraget og tilpasset praksis. Der vil blive anvendt benchmarkingsværktøj og direkte målinger på ejendommene. I

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

2010 er 1. udgave af værktøjet lavet og anvendt af en lille gruppe landmænd. I 2011 udbygges værktøjet, hvorefter det gøres tilgængeligt for alle interesserede.

Som grundlag for værktøjet til klimahandlingsplaner udgives et katalog med de mest aktuelle og relevante virkemidler på bedriftsniveau, herunder effekter på drivhusgasudledning og omkostninger (etablering og drift) for konkrete eksempler fra praksis. Kataloget udgives på internet og på tryk og introduceres til landmænd. I 2010 er kataloget blevet udgivet på internettet. I 2011 indarbejdes nyeste praktiske erfaringer, og kataloget trykkes.

Der laves aftaler med økologiske landmænd om at deltage i et udviklingsforløb med målet om at få en klimahandlingsplan på bedriftsniveau. Målet er at få tre grupper af sammenlignelige landbrug, dvs. fem ejendomme med mælkeproduktion, fem ejendomme med planteproduktion på sandjord samt 5 ejendomme med planteproduktion på lerjord. På bedrifterne undersøges landmandens beslutningsproces i situationer, hvor der er alternative handlemuligheder. Indsigt i landmændenes motivation i beslutningsøjeblikket er afgørende, når der skal skabes adfærdsændringer. I 2010 er der blevet lavet aftaler med 15 landmænd. I 2011 laves en opfølgning på aftalerne.

Projektet gennemføres i samarbejde med Økologisk Landsforening jf. note 8

Note 34. [Strategisk vanding mod æbleskurv](#)

Tilskudsmodtager: Gefion, Økologisk Rådgivning

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Formålet med projektet er, at øge dyrknings sikkerheden ved produktion af økologiske æbler.

Æbleskurv kan i fugtige somre reducere æble- kvalitet og udbytte voldsomt. Æbleskurven smitter i foråret, hvor ascosporer i fugtigt vejr slynges ud fra de gamle blade og inficerer de unge blade og æbler. Forsøget skal afprøve, om man ved simpel vanding kan lokke sporerne til at slynges ud fra de overvintrede blade, blot for siden at dø af udtørring. Forsøget placeres i tre økologiske æbleplantager på Sjælland og to på Fyn. Det er et pilotprojekt for at afprøve, om det i praksis er realistisk at gennemføre denne strategi mod æbleskurv. De tre plantager repræsenterer forskellige træ-aldre, forskellige klimaer, forskellig jordbund og sorter. Tre af plantagerne er usprøjtede og to anvender svovl mod skurv. I 6 rækker anlægges parceller, hvor dele af rækkerne vandes strategisk og andre ikke. Vandingen sker efter varsling med Rimpro baseret på klimadata fra en klimastation, opsat i plantagen. Vandingen sker med små sprinklere ophængt i træerækkerne eller med vandingsvogn. Graden af skurvangreb på blade og frugter registreres på træer midt i parcellerne.

Note 35. Bedre velfærd i malkebesætninger med horn

Tilskudsmodtager: Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Hovedformål: Dyrevelfærd

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2011

Projektets formål er at indsamle praksisrelevant viden om muligheder og barrierer for en høj grad af trivsel og velfærd hos køer og opdræt med horn, samt arbejdsmiljø for medarbejdere, i moderne økologiske og biodynamiske malkebesætninger.

Der indsamles viden og erfaringer i Danmark og udlandet om, hvilke faktorer f.eks. plads, staldindretning, indslusningspraksis, foder, landmandens indstilling, dyr/-menneskerelationer, der er afgørende for en høj grad af trivsel og velfærd hos køer og opdræt med horn i moderne malkebesætninger. Resultaterne vil blive formidlet gennem seminardage, studieture, staldbesøg, skriftligt vejledning og artikler.

Note 36. Fokus økologi – økologiske produkter til foodservice

Tilskudsmodtager: Landbrug & Fødevarer

Hovedformål: Afsætningsfremme

Projektets formål og indhold: Januar 2010 - december 2011

Formålet med projektet er at udarbejde fælles kravspecifikationer for økologiske produkter til brug i food service sektoren og implementere disse i det eksisterende elektroniske værktøj "Fokus - Specifikationer". Med ordet "kravspecifikation"

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2011

forstås en specifikation af de krav, der stilles til et specifikt produkt ved udbud og indkøb af fødevarer til brug i offentlige og private storkøkkener.

Det elektroniske værktøj "Fokus – Specifikationer" er et opslagsværk, der indeholder kravspecifikationer på og faktaviden om en lang række fødevarer. Det er et værktøj, som via en netbaseret database er tilgængelig for alle interessenter i hele værdikæden fra jord til bord. <http://www.foodsam.dk/>. Tillige er værktøjet dynamisk, således at der løbende sker en opdatering af informationer og standarder, samt medtages nye fødevarerprodukter, som er målrettet food servicesektoren.

I det eksisterende værktøj skelnes der ikke mellem økologiske og konventionelle produkter, men erfaringer fra det foreløbige arbejde med Fokus-værktøjet har vist, at der er stort behov for specifikke kravspecifikationer for økologiske produkter. Projektet vil være et væsentligt bidrag til at fjerne en del af de barrierer, der eksisterer i dag når det kommer til at få flere økologiske produkter af høj kvalitet ind i storkøkkener. Der skal udarbejdes ca. 100 nye kravspecifikationer med tilhørende faktaviden over den 2-årige projektperiode.

Projektet er ikke omfattet af statsstøttere reglerne, da det ikke har markeds-mæssige konsekvenser og derfor ikke påvirker konkurrenceforholdene.

Note 37. Biologisk og mekanisk bekæmpelse af frostmåler og viklere i solbær og ribs

Tilskudsmodtager: Københavns Universitet, Det Biovidenskabelige Fakultet, Institut for Jordbrug og Økologi

Hovedformål: Forskning og forsøg

Projektets formål og indhold: Januar 2011 - december 2012

Projektets formål er at udvikle en bekæmpelsesstrategi mod sommerfuglelarver af frostmåler og viklere i økologiske solbær og ribs.

Flerårige kraftige udbyttetab i solbær og ribs på grund af angreb af især frostmålere men også viklere søges imødegået med bekæmpelsesmetoder målrettet æg og larver af de to arter. I markforsøg testes effekten af paraffinolie, insektsæbe, biologisk bekæmpelse og mekanisk bekæmpelse med fræsning og limbælter. Bekæmpelses-effekt overfor skadedyr og insektskader på planter opgøres. Udbytteopgørelser og udgifter i forbindelse med bekæmpelsen anvendes ved vurdering af de bedste metoder til en bekæmpelsesstrategi. Videre undersøgelser med udvalgte metoder/ kombinationer af metoder til direkte bekæmpelse samt plejetiltag for opbygning af et mere robust dyrkningssystem gennemføres i 2012.